

**IT-TIENI PARTI
IT-TIENI SEZZJONI
APPELLI KUMMERĊJALI**

27 ta' Jannar, 1988

Imballfin: –

S.T.O. Hugh W. Harding B.A., LL.D., F.S.A., F.R.Hist.S.
– **President**

Onor. Carmelo Scicluna LL.D.

Onor. Carmelo A. Agius B.A., LL.D.

Michael Gatt *noe*

versus

Godwin Abela *noe et*

**Nullità – Nullità ta' Sentenza Appellata – Deciżjoni ta'
l-Ewwel Qorti fuq Eċċezzjoni Inezistenti**

Kawża għall-kundanna għall-ħlas ta' danni. Giet eċċepita l-preskrizzjoni u sussegwentement irtirata. L-ewwel Qorti ddeċidiet il-kawża billi laqgħet l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni li kienet giet irtirata.

Il-Qorti ta' l-Appell sabet illi l-ewwel Qorti ddeċidiet sentenza fuq eċċezzjoni li kienet inezistenti, dan wassal għan-nullità tas-sentenza appellata.

Il-Qorti: –

Rat l-att taċ-ċitazzjoni pprezentat fl-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ li bih l-attur *nomine*, wara li ppremetta illi fl-għoxrin (20) ta' April, 1983, l-assikurat ta' l-attur *nomine* Pace & Mercieca Ltd., importa ġewwa Malta tliet (3) kaxex '*Real Chamois Leather*' li ġew mgħobbija fuq il-vapur '*KRUSAU*' kif jidher mill-polza tal-kariku annessa u mmarkata Dok. A; illi l-merkanzija giet wara kkonsenjata mill-bastiment f'idejn il-konvenuti *nomine* li huma inkarigati mid-Direttur tal-Port u din baqgħet fil-kustodja tagħhom għal diversi granet sakemm giet irtirata mill-assikurat ta' l-attur *noe*, illi meta l-merkanzija giet irtirata nstab li żewġ kaxex kienu garrbu xi ħsarat, waqt li sitt mitt (600) '*piece*' *Chamois Leather* instabu nieqsa minnhom, kif jidher ċar mill-anness '*survey*' immarkat Dok. B, illi l-valur '*invoice*' ta' dwar in-nuqqasijiet hija ta' elf u erbgħa u sittin lira sterlina u hamsin pence (£Stg1064.50) u s-*settlement* kien għal seba' mija u hamsa u sittin lira Maltija u għaxar ċenteżmi (Lm765.10,0) kif jidher mill-anness fattura mmarkata Dok. C u l-*claim adjustment* Dok. D, illi l-attur *nomine* rrisarċixxa lill-assikurat tiegħu għal dan it-telf u ġie ssurrogat fid-drittijiet kollha ta' l-istess assikurat kif jidher mill-anness Dok. E, illi l-proprjetarji tal-vapur *Krusau* waslu għal transazzjoni dwar it-talbiet ta' l-attur *noe* fil-konfront tagħhom a bażi ta' '*joint tally*' meħuda waqt l-iskarikar tal-merkanzija u l-konvenuti *nomine* rrifjutaw li jhallsu għall-bqija, illi l-konvenuti *nomine* huma responsabbli għat-telf ikkaġonat minnhom minhabba l-ħtija u negligenza tagħhom wara li l-merkanzija giet skarikata minn fuq il-vapur u għaddiet fil-kustodja tagħhom u għalhekk għandhom jirrisarċixxu lill-attur *nomine* għall-valur tal-merkanzija u spejjeż oħra, u illi meta l-konvenuti *noe* ġew interpellati biex iħallsu, dawn irrifjutaw, talab li dik il-Qorti, għar-raġunijiet premissi, (1) tiddikjara lill-konvenuti *noe* responsabbli għat-telf fil-merkanzija wara li giet skarikata minn fuq il-vapur, (2) tillikwida

I-ammont tad-danni kkawżati mill-konvenuti *nomine* jekk hemm bżonn permezz ta' periti nominandi, (3) tikkundanna lill-konvenuti *nomine* li jhallsu lill-attur *nomine* s-somma hekk likwidata minn dik l-Onorabbli Qorti, bl-imghaxijiet bit-tmienja fil-mija (8%) mid-data tal-hlas, kif ukoll bl-ispejjeż;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti *nomine*, li biha eċċepew (1) illi prelinarjament u minghajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet sussegwenti l-azzjoni attriċi hija preskritta skond il-ligi, u (2) illi t-talbiet attriċi, in kwantu diretti kontra s-socjetà *The Cargo Handling Co. Ltd.*, huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż *stante* s-socjetà *The Cargo Handling Co. Ltd.*, ikkonsenjat il-merkanzija fl-istess stat u ammont li rċievit, salvi eċċezzjonijiet oħra;

Rat is-sentenza mogħtija mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ fil-31 ta' Ottubru, 1985 li biha laqgħet l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti *nomine*, iddikjarat l-azzjoni preskritta u dana għar-raġunijiet imsemmija fis-sentenza, u għalhekk ċaħdet it-talba ta' l-attur *nomine* bl-ispejjeż, u dan wara li kkunsidrat illi:

Minn eżami tad-dokumenti jidher illi l-vapur niżżel l-art il-merkanzija in kwistjoni fl-20/22 April, 1983. Dana jidher ċar mid-Dok. B (a fol. 6) u Dok. XXI u Dok. XXZ a fol. 32 u a fol. 33 rispettivament. Miċ-ċitazzjoni jirriżulta li giet ipprezentata fit-23 ta' April, 1984, u b'hekk jidher li għaddiet sena wara li giet ipprezentata l-istess. Billi l-ewwel eċċezzjoni ssollewata mill-konvenuti *nomine* hi ta' preskrizzjoni u, billi l-preskrizzjoni applikabbli għall-każ hi ta' sena u billi rriżulta – kif fuq intqal – li għaddiet sena qabel ma l-attur *nomine* istitwixxa din il-kawża. Għalhekk jidher li din l-eċċezzjoni hi waħda valida u

għandha tiġi milqugħa;

Rat in-nota ta' l-appell ta' Joseph Pace li b'nota tat-3 ta' Ġunju, 1985 assumma l-atti fil-kwalità tiegħu ta' rappreżentant tas-soċjetà *Thomas Smith Insurance Agency Ltd*;

Rat il-petizzjoni ta' l-appell ta' l-attur Joseph Pace fil-kwalità tiegħu premessa ppreżentata fit-13 ta' Novembru, 1985, li biha għar-raġunijiet hemm imsemmija talab li din il-Qorti tannulla u tħassar u subordinatament tirrevoka s-sentenza tal-31 ta' Ottubru, 1985 tal-prelodata Qorti fil-kawża fl-ismijiet premessi u minflok tiddikjara li l-preskrizzjoni fuq imsemmija mhux applikabbli u, jekk hemm bżonn, tiċhad l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni bl-ispejjeż u tirtirinja l-kawża lill-prelodata Qorti għad-deċiżjoni tal-kawża fil-mertu jew tilqa' d-domandi tiegħu kkontenuti fl-att taċ-ċitazzjoni u b'hekk tilqa' l-appell tiegħu bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-konvenuti;

Rat ir-risposta tal-kovenut *nomine* ppreżentata fl-4 ta' Diċembru 1985;

Rat l-atti l-oħra rilevanti u opportuni, b'mod partikolari l-verbal tal-lum stess;

Ittrattat l-appell;

Ikkunsidrat:

Fil-petizzjoni ta' l-appell Joseph Pace fil-kwalità tiegħu bħala rappreżentant tas-soċjetà *Thos. C. Smith (Insurance Agency) Ltd*. qiegħed jissottometti li s-sentenza appellata hija nulla billi din iddeċidiet u akkoljiet l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni

originarjament issollewata mill-konvenuti *nomine* meta din kienet giet irtirata minnhom;

Minn ezami tal-proċess jirriżulta li fin-nota ta' l-eċċezzjonijiet tagħhom (fol. 12) il-konvenuti *nomine* kienu preliminarjament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet sussegwenti sottomettew li l-azzjoni hija preskritta skond il-liġi. Kif jidher mill-verbal tas-seduta tat-8 ta' Ottubru, 1984, il-kawża kienet giet differita għas-seduta tas-26 ta' Ottubru, 1984 għall-provi dwar l-ewwel eċċezzjoni. Fil-verbal tas-seduta tas-26 ta' Ottubru, 1984 jintqal li l-konvenut u d-difensur tiegħu ma dehrux għad li l-kawża kienet giet differita għal dik in-nhar proprju għall-provi dwar l-ewwel eċċezzjoni u l-ewwel Qorti ddifferit il-kawża għas-6 ta' Novembru, 1984 għall-provi kollha tal-partijiet rigward l-istess eċċezzjoni u fin-nuqqas il-Qorti għaddi għas-sentenza fuq dik l-eċċezzjoni fuq il-provi li hemm. Fil-verbal tas-seduta tas-6 ta' Novembru, 1984 jintqal li l-kawża giet differita għat-18 ta' Jannar, 1985. Fit-18 ta' Jannar, 1985 b'ordni tal-Qorti l-kawża giet differita għall-11 ta' Marzu, 1985. Skond il-verbal tal-11 ta' Marzu, 1985 "meta ssejthet il-kawża dehru d-difensuri tal-partijiet. Dr R. Pace jirrinunzja għall-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni". Jingħad ukoll skond l-istess verbal li l-kawża tħalliet għas-27 ta' Marzu, 1985, għall-provi. Jidher mill-proċess li saru dawn il-provi dwar il-mertu tal-kawża u fil-fatt il-kawża giet deċiża fil-31 ta' Ottubru, 1985, iżda giet deċiża mhux fuq il-mertu imma fuq l-eċċezzjoni li kienet giet irtirata. Billi għalhekk l-ewwel Qorti ddeċidiet fuq eċċezzjoni li kienet inezistenti, dan iwassal għan-nullità tas-sentenza appellata;

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċidi billi tiddikjara s-sentenza appellata irrita u nulla u tibgħat lura l-atti tal-proċess lill-ewwel Qorti għall-kontinwazzjoni skond il-liġi. L-ispejjeż tal-

kawża, sija ta' l-ewwel istanza kif ukoll ta' din l-istanza, għandhom fiċ-ċirkostanzi jiġu sopportati bin-nofs bejn il-kontendenti.
